

Schimbul și diseminarea informațiilor **de mediu**

Raport național privind maturitatea datelor deschise: Republica Moldova Rezumat

Iunie 2020

**Întocmit de PricewaterhouseCoopers în baza Contractului cu
Agenția Europeană de Mediu**

European Environment Agency

*Acest proiect este finanțat de Uniunea
Europeană și este implementat de Agenția
Europeană de Mediu*

*Punerea în aplicare a principiilor și practicilor Sistemului Comun de informații de mediu în țările
Parteneriatului Estic (ENI SEIS II Est)*

Aviz legal

Conținutul acestui raport a fost creat de PricewaterhouseCoopers în baza contractului de servicii cu Agenția Europeană de Mediu nr. 3437/R0-ENIE/EEA.57335 și nu reflectă neapărat concluziile oficiale ale Comisiei Europene sau ale altor instituții ale Uniunii Europene. Nici Agenția Europeană de Mediu, nici persoana sau compania care acționează în numele Agenției nu poartă răspundere pentru utilizarea informațiilor conținute în acest raport.

Acest raport a fost prezentat de PricewaterhouseCoopers, ca parte a proiectului de elaborare a foii de parcurs și identificare a mijloacelor fezabile și practice pentru integrarea informațiilor de mediu în procesele și platformele naționale de guvernare electronică/date deschise. Această acțiune este realizată în contextul proiectului ENI SEIS II East 2016-2020. Raportul a fost creat în 2018 și actualizat pe tot parcursul anului 2019, inclusiv o revizuire în martie 2019 după prima întâlnire regională de la Kiev și a doua revizuire după masa rotundă din noiembrie 2019. Raportul a fost revizuit de autoritățile publice din Moldova în ianuarie 2020.

Acest raport conține informații obținute sau derivate dintr-o varietate de surse disponibile public descrise în raport mai detaliat și nu intenționează să fie o analiză cuprinzătoare a informațiilor despre mediu, a datelor deschise și a guvernării electronice din țară, ci o colecție a elementelor principale, modelând peisajului național de informații despre mediu.

Rezumat

Metodologia urmată pentru întocmirea prezentului raport se bazează pe rapoartele Uniunii Europene din 2018 și 2019 privind maturitatea datelor deschise în Europa. Pentru a se adapta situației specifice a țărilor Parteneriatului Estic, precum și atenției asupra informațiilor de mediu, s-au făcut unele ajustări.

Raportul a fost întocmit și actualizat între 2018 și 2020, ca parte a proiectului finanțat de UE implementat de Agenția Europeană de Mediu - „Implementarea principiilor și practicilor sistemului comun de informații de mediu în țările Parteneriatului Estic (ENI SEIS II Est)”. Contribuția națională la pregătirea raportului a fost asigurată printr-un dialog larg și consultarea cu diverse autorități publice și alte părți interesate din Republica Moldova, în special cu cele care au legătură cu mediul și statistica. În plus, au fost implicați experți din diverse domenii de politică, inclusiv IT și guvernare electronică, prin participarea la evenimente naționale și regionale. Aceste activități au permis un schimb de opinii cu privire la viitoarea guvernare electronică și date deschise în domeniul interdisciplinar al mediului. Drept urmare, documentul prezintă o imagine de ansamblu a cadrului național de guvernare electronică, a nivelului de maturitate a datelor deschise și a diseminării informațiilor de mediu în Republica Moldova. Analiza a inclus următoarele:

- cadrul politic a fost revizuit pentru a identifica direcțiile strategice existente și instrumentele disponibile pentru diseminarea informațiilor de mediu prin utilizarea datelor deschise și a soluțiilor de guvernare electronică;
- cadrul legal a fost analizat pentru a determina cerințele existente legate de guvernare electronică, date deschise și diseminarea datelor și informațiilor despre mediu;
- soluțiile tehnologice au fost evaluate pentru a determina capacitățile tehnice existente și îmbunătățirile și/sau ajustările necesare în viitor.

În baza celor expuse mai sus, documentul propune o foaie de parcurs, care include măsuri de concentrare pe dezvoltarea cadrelor de guvernare electronică și a datelor deschise, care să sprijine mult și chiar să depășească domeniul de mediu. Foaia de parcurs este concepută să fie un document viu pe tot parcursul procesului de implementare și să servească drept punct de reper în evaluarea progresului la diferite etape de dezvoltare.

Guvernare electronică

În ultimul deceniu, Republica Moldova a lucrat pentru îmbunătățirea cadrului său de guvernare, pentru eficiența administrației publice, eficiența

serviciilor publice și utilizarea TIC la autoritățile publice. Primul pas a fost făcut în 2011, când a fost adoptat Programul de modernizare strategică pentru tehnologia guvernării (e-transformare), care stabilește obiectivele și măsurile principale pentru transformarea guvernării electronice până în 2020. Deoarece obiectivele strategice au fost planificate până în 2020, este necesar de evaluat progresele realizate în domeniul guvernării electronice și, pe baza rezultatelor, de adoptat rapid un nou program strategic pentru următorul deceniu.

Unul dintre principalele obiective strategice stabilite în Programul de modernizare strategică pentru tehnologia guvernării a fost dezvoltarea sistemului de interoperabilitate¹. Principiile esențiale ale cadrului de interoperabilitate au fost definite în Legea din 2018 privind schimbul de date și interoperabilitatea. Legea definește, de asemenea, abordarea pentru cooperare între sectorul public și cel privat în acest domeniu, fără a aborda aspecte specifice, cum ar fi standardele și procedurile de interoperabilitate.

Pentru a promova accesul și schimbul de date între autoritățile publice și public, țara a elaborat soluția software. În 2014, a fost lansată platforma guvernamentală de interoperabilitate MConnect, pentru a facilita schimbul de date între autorități și pentru a crește eficiența și calitatea livrării serviciilor publice. În prezent, există până la 50 de autorități publice, care utilizează MConnect, dar schimbul de date cu publicul urmează încă să fie dezvoltat.

Date deschise

Republica Moldova are un cadru politic și legislativ puternic legat de datele deschise. În 2014, țara a adoptat Concepția privind principiile datelor guvernamentale deschise, care definește principiile privind datele deschise și își propune să simplifice procedura de identificare a datelor și să standardizeze publicarea datelor guvernamentale în conformitate cu un set minim de cerințe.

Principalele acte juridice care definesc principiile datelor deschise în Republica Moldova sunt Legea nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informații și Legea nr. 305 din 26-12-2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public. Aceste acte juridice identifică obligația autorităților publice de a publica datele lor și reglementează principiile esențiale pentru reutilizarea datelor și informațiilor autorităților publice sau ale altor entități juridice atât în scopuri comerciale, cât și necomerciale.

Republica Moldova a lansat în 2011 un portal de date deschise pentru a oferi un singur punct de acces la datele deschise. Majoritatea seturilor de date publicate sunt în format mecanizabil. În pofida acestui progres tehnologic, populația portalului rămâne modestă și inegală în domenii. Nu există progrese semnificative în publicarea de noi date deschise, deoarece autoritățile publice nu sunt implicate activ în inițiativa privind datele deschise. Numărul de seturi de date publicate

¹ <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=340301&lang=2>, secțiunea 4.8 din Programul de Modernizare Strategică pentru Tehnologia Guvernării

rămâne relativ redus (în prezent sunt disponibile aproximativ 1120 seturi de date) și ar trebui îmbunătățit cu date noi, inclusiv din domeniul mediului.

Schimbul și diseminarea informațiilor despre mediu

Legislația de mediu existentă promovează accesul și diseminarea informațiilor de mediu deținute de autoritățile publice. În special, în conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr. 1467 din 30-12-2016 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu, informațiile de mediu sunt diseminate progresiv și puse la dispoziția publicului prin utilizarea portalului național de date deschise pentru a maximiza, pe cât posibil, accesul larg și sistematic și diseminarea acestor informații. Cu toate acestea, dispozițiile practice care pun în aplicare procedurile de gestionare și diseminare a datelor de mediu bazate pe principii privind datele deschise ar trebui definite în continuare în legislația secundară.

Republica Moldova rămâne una dintre cele mai importante țări din PE pentru producerea și diseminarea regulată a indicatorilor de mediu UNECE. În prezent, țara produce și difuzează toți indicatorii legați de domenii precum poluarea aerului, schimbările climatice, terenul și solul, dar trebuie de depus eforturi suplimentare în alte domenii tematice, cum ar fi biodiversitatea și energia.

În ultimii ani, Moldova a elaborat mai multe portaluri pentru gestionarea și diseminarea informațiilor despre mediu. Cel mai avansat sistem informațional pentru accesarea statisticilor de mediu din țară este „Baza de date statistice”, administrată de Biroul Național de Statistică.

Pentru a eficientiza dezvoltarea și implementarea conceptului de informații despre mediu, conceptul SIIM (Sistem Integrat de Informații de Mediu) este în curs de dezvoltare din decembrie 2019. Cadrul include obiectivele și sarcinile-cheie, caracteristicile de bază, aspectele funcționale și arhitectura conceptuală a sistemului integrat de informații de mediu.

Recomandări sugerate

În urma analizei situației actuale, foaia de parcurs propusă prezintă domeniile-cheie pentru dezvoltarea viitoare în domeniul guvernării electronice, datelor deschise și diseminării informațiilor de mediu și oferă măsuri concrete de îmbunătățire. În plus, pentru a facilita punerea în aplicare a foii de parcurs, sunt prezentate o serie de exemple și recomandări practice în raportul „Date deschise și bune practici de guvernare electronică pentru încurajarea schimbului și diseminării informațiilor despre mediu”.

Succesul și avansarea rapidă a țării în acest domeniu provocator rămân puternic dependente de stabilirea priorităților clare, de munca în echipă multidisciplinară și de monitorizarea periodică a progresului. În plus, odată ce se realizează progrese într-unul sau mai multe domenii propuse pentru examinare, vor fi necesare reajustări și modificări ale foii de parcurs pentru a o menține

relevantă și concentrată pe prioritățile-cheie pentru țară.

Măsurile recomandate Republicii Moldova în contextul foii de parcurs au fost grupate în următoarele categorii: măsuri de politică, legale și tehnice. Acestea acoperă, în special, următoarele aspecte:

- Măsuri de politică: concentrarea, printre altele, pe actualizarea unei strategii de guvernare electronică, îmbunătățirea gradului de conștientizare a datelor deschise la autoritățile publice și sprijinirea dispozițiilor practice pentru colectarea datelor, actualizarea, controlul calității și diseminarea.
- Măsuri legale: stabilirea, printre altele, a responsabilităților instituțiilor subordonate din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în gestionarea sistemului integrat de informații despre mediu (SIIM) și adoptarea standardelor internaționale pentru interoperabilitate și descrierea metadatelor;
- Măsuri tehnice: dezvoltarea, printre altele, a unui sistem integrat de informații despre mediu și a unui singur punct de acces web pentru informații despre mediu, actualizarea termenilor și condițiilor de autorizare, pregătirea descrierii metadatelor și îmbunătățirea aspectului multilingv al portalurilor web și al site-urilor web din domeniul mediului.

Toate măsurile trebuie privite ca interacționând puternic și interdependente între ele și impactul implementării lor treptate trebuie să fie monitorizat atent, deoarece poate aduce schimbări sistemice în întregul lanț de date și informații.

De asemenea, este recomandat să fie creată o echipă multidisciplinară care să abordeze și să supravegheze punerea în aplicare a tuturor măsurilor prezentate mai sus. Republica Moldova are o experiență și o practică bună în crearea echipelor intersectoriale, care operează orizontal la un nivel ridicat de decizie. Această experiență ar trebui continuată și aplicată și în domeniul datelor deschise și informațiilor despre mediu.

O recomandare specifică pentru Republica Moldova este creșterea gradului de conștientizare a cadrului de date deschise și asigurarea interoperabilității între sistemele statistice, de mediu și de date deschise în dimensiuni legale, tehnice și instituționale. În practică, această recomandare ar putea fi realizată prin implementarea acțiunilor relevante prevăzute în foaia de parcurs și rezumate mai jos:

Măsuri de politică specifice, care ar putea acoperi stabilirea unei direcții clare de promovare a publicării și utilizării datelor deschise în documente strategice, precum și ghiduri metodologice detaliate pentru ciclurile de pregătire a datelor deschise;

Măsuri legale specifice, care ar putea defini rolurile și responsabilitățile autorităților publice pentru procesele de gestionare a datelor deschise;

Măsuri tehnice specifice, care ar putea viza activitățile de creștere a capacității și de sensibilizare pentru a îmbunătăți înțelegerea de către autoritățile

publice a modului de pregătire și menținere tehnică a datelor deschise, precum și avantajele datelor deschise.

Prezentul raport descrie starea actuală a guvernării electronice și a datelor deschise, gestionarea informațiilor despre mediu și diseminarea în Republica Moldova. Având în vedere dezvoltarea exponențială a acestui domeniu și recunoașterea sa ca prioritate de politică pentru viitorul apropiat, se recomandă ferm actualizarea periodică și analiza situației.

